

Plenum

Onsdag 4.12.2019 kl. 14.00—22.45

9. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om småbarnspedagogik och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

Regeringens proposition RP 34/2019 rd

Utskottets betänkande KuUB 7/2019 rd

Första behandlingen

Talman Matti Vanhanen: Ärende 9 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger kulturutskottets betänkande KuUB 7/2019 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen.

Debatt

21.19 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sivistysvaliokunnan puheenjohtajana tulen esittelemään tätä meidän mietintöämme. Mietintö on kovin pitkä, enkä aio sitä täällä nyt kokonansa esitellä, mutta suosittelen tutustumaan siihen. Se on mielestäni erinomaisen hyvä mietintö.

Valiokunta kannattaa hallituksen esitystä palauttaa lapsen subjektiivinen oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Muutosehdotus koskee paitsi osallistumisoikeutta varhaiskasvatukseen myös sen vaihtoehtona olevaa yksityisen hoidon tukea ja edellyttää sekä varhaiskasvatuslain että kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamista edellä mainituilta osin vastaamaan ennen lasten varhaiskasvatusoikeuden rajoittamista olleita säännöksiä.

Muutosehdotuksen tarkoituksena on, että lapsen osallistumisoikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen ei jatkossa riipu lapsen vanhempien tai muiden huoltajien työ- ja elämäntilanteesta, lapsen tai hänen perheensä tuen tarpeesta taikka lapsen asuinkunnasta. Valiokunta katsoo, että ehdotettu uudistus parantaa alle kouluikäisten lasten yhdenvertaista kohtelua ja on siten erittäin tarpeellinen. Kokopäiväisen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on lasten oikeuksien täytäntöönpanoa edistävä toimi.

Esityksen mukaan vuoden 2020 valtionosuuksiin lisätään 7,1 miljoonaa euroa sekä vuodesta 2021 alkaen 17 miljoonaa euroa. Kustannukset katetaan täysimääräisellä valtionosuudella, koska esityksellä laajennetaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä. On kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että ehdotetun muutoksen vaikutukset eri kuntiin voivat olla hyvin erilaiset riippuen siitä, onko kunnassa rajoitettu varhaiskasvatusoikeutta vai ei. Valiokunta korostaa muutoksesta ja sen aikataulusta aiheutuvien kustannusvaikutusten seuraamista.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan jokaisella lapsella on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa. Sitä laajempaan varhaiskasvatukseen lapsella on oikeus hänen vanhempiensa työssäkäynnin, yrittäjyyden tai opiskelun vuoksi taikka lapsen yksilöllisten tarpeiden tai hänen perheensä olosuhteiden takia. Kuntien mahdollisuus rajata varhaiskasvatusoikeus edellä kuvatulla tavalla tuli voimaan 1.8.2016. Muutosta perusteltiin sillä, että varhaiskasvatusoikeuden turvaaminen 20 tunnilla viikossa jokaiselle lapselle ja perheelle on riittävä ottaen huomioon taloudelliset realiteetit. Vuosittaisia valtionosuusjärjestelmän mukaisia kokonaissäästöjä rajoituksesta arvioitiin syntyvän nimenomaan tästä, että 10 800 lapsen varhaiskasvatusoikeuden muutos johtaisi noin 62 miljoonan euron säästöön vuodesta 2017 alkaen. Yksityisen hoidon tuen osalta säästöksi arvioitiin vuodesta 2017 alkaen noin miljoona euroa.

Varhaiskasvatusoikeuden rajoittamisella ei kuitenkaan saavutettu enakkoon arvioituja vaikutuksia. Yksi keskeinen tähän vaikuttava tekijä oli, että läheskään kaikki kunnat eivät rajanneet varhaiskasvatusoikeutta lain mahdollistamalla tavalla vaan säilyttivät oikeuden sellaisena kuin se oli ennen lakimuutostakin ollut. Varhaiskasvatusoikeuden rajoittaminen on varhaiskasvatuksen työntekijöiden antamien vastausten mukaan myös lisännyt hallinnollisen työn määrää, työn kuormittavuutta ja lapsiryhmässä tehtävän työn haasteellisuutta. Tämä selviää muun muassa selvityksestä varhaiskasvatuksen lainsäädännön muutosten vaikutuksista, jonka on siis tehnyt valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta — tai siitä julkaisusta, jonka numero on 78/2017, ja sen nimi on tällainen VakaVai-selvitys, joka näitä vaikutuksia on selvittänyt.

Arvoisa puhemies! Valiokunta katsoo, että varhaiskasvatusoikeuden rajaamisesta ei ole osoitettu saavutetun enakkoon arvioituja kustannussäästöjä, mikä siinä se lähtökohta alun perin oli, ja että rajausta on ollut vielä kaiken lisäksi ongelmallinen myös erityisesti lasten ja lapsiperheitten kannalta.

Tässä VakaVai-selvityksessä todetaan selvityksen antavan myös viitteitä siitä, että vuoden 2016 lainsäädännön muutoksilla olisi ollut negatiivisia lapsivaikutuksia. Erityisesti päiväkotien lapsiryhmien tilanne näyttää tutkimustulosten valossa haasteelliselta. Päiväkotiryhmien kokoonpanoihin on tullut lisää moninaisuutta osa-aikaisten ja osapäiväisten lasten sekä laajennetun varhaiskasvatusoikeuden piirissä olevien lasten lisääntymisen myötä. Lisäksi lasten määrä ryhmässä on kasvanut osassa kuntia. Lasten näkökulmasta sosiaalisten suhteiden määrä on noussut suurissa ja vaihtuvissa ryhmissä kohtuuttomaksi. Myös työntekijät arvioivat mahdollisuuksiensa lasten yksilölliseen kohtaamiseen kavenneen.

Työntekijöiden keskuudessa on huolta erityisesti kaikkein pienimmistä lapsista, erityistä tukea tarvitsevista lapsista sekä suomen kielen oppimiseen tukea tarvitsevista lapsista. Tämän tuottaa siis tämä VakaVai-selvitys, sivulta 148 löytyy tällainen tulos.

Valiokunta pitää hallituksen esittämää varhaiskasvatusoikeuden palauttamista lapsen oikeuksien täytäntöönpanoa edistävänä toimenpiteenä ja asiantuntijakuulemisessa esille tulleet viitat kiinnittää erityistä huomiota lasten yhdenvertaisen aseman turvaamiseen.

Asiantuntijakuulemisessa tuotiin esille myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten varhaiskasvatuksen epäselvä tilanne. Varhaiskasvatuslaissa säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää varhaiskasvatusta kiireellisessä tapauksessa tai olosuhteiden niin vaatiessa myös kunnassa oleskelevalle lapsille, muillekin kuin vain kunnan asukkaille, eli niillekin, jotka oleskelevat siellä. Nämä selvitykset ovat tuottaneet sellaista tulosta, että tämä sään-

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

nöstö ja myöskin käytännöt ovat aika epäselviä, ja siitä syystä asiantuntijakuulemisessa tuli esille, että näitä pitäisi hieman selkeyttää. Yhtenä esimerkkinä mainittiin turvapaikanhakijalasten varhaiskasvatusoikeus: minkälaisia käytäntöjä siitä on eri kunnissa.

Sitten siellä tuli myös lasten vuorohoito esille. Vuorohoitoasiat olivat myöskin asiantuntijoiden mukaan hieman sekavat, ja siitä syystä valiokunta kiinnittää huomiota lasten vuorohoitoa koskevan sääntelyn tulkinnanvaraisuuteen. Voimassa olevaa varhaiskasvatuslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan ”vuorohoitoa koskevalla tarkennuksella edesautetaan lain yhtäläistä noudattamista asuinpaikasta riippumatta ja näin edistetään lapsen pääsyä turvalliseen ja kehittävään varhaiskasvatukseen iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arkipyhinä silloin, kun lapsi tarvitsee sitä huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi”. Lisäksi edellä mainitussa hallituksen esityksessä todetaan: ”Kuten nykyisinkin, varhaiskasvatusta voitaisiin erityisten olosuhteiden niin vaatiessa antaa myös oppivelvollisuuskäiselle lapselle. Tällainen erityinen syy voi olla pienten koululaisten hoidon tarve, jos kunnassa ei esimerkiksi järjestetä perusopetuslaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa taikka hoidon tarve johtuu lapsen huoltajan epäsäännöllisistä työajoista.” Etenkin yksinhuoltajien kohdalla voi syntyä tällaisia tilanteita, että lapsi tarvitsisikin tätä vuorohoitoa, ja siitä syystä tämä nousi asiantuntijakuulemisessa sitten esiin.

Asiantuntijakuulemisessa tuli esille myös työrauhatoivomus varhaiskasvatukselle ja sen kehittämiseksi ja se, että sellaisista jatkuvista projekteista päästäisiin eroon — työrauha.

Tässä vain ihan lopuksi sitten totean, että valiokunta katsoo, että suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen varhaiskasvatukseen osallistuminen on lapsen oikeus ja että laadukkaasti toteutettu varhaiskasvatus on hyvä alku jatkuvan oppimisen polulle ja yhteiskunnan jäsenyyteen kasvamiselle. Varhaiskasvatus on keskeinen osa Suomen kasvatusta ja koulutusjärjestelmää, jolla luodaan osaamiseen perustuvan yhteiskuntamme tulevaisuutta. Sen merkityksellisyys ja positiivinen kustannusvaikutus korostuvat erityisesti lapsilla, joiden lähtökohdat oppimiselle ovat haasteellisia. Varhaiskasvatuksella on useiden sekä kansallisten että kansainvälisten tutkimusten perusteella merkittävä myönteinen vaikutus lapsen kehitykselle ja oppimiselle, sillä varhaiskasvatukseen liittyvät ratkaisut vaikuttavat oppimisen edellytyksiin kauaskantoisesti. Valiokunta painottaa, että varhaiskasvatuksen järjestämisessä tulee toteutua aina lapsen etu.

Tässä meidän mietinnössämme, jota tässä nyt referoin hyvinkin rankalla kädellä, koska tämä on pitkä ja hyvä — kannattaa lukea — valiokunnan päätösesitys on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen liittyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen ja hyväksyy sitten vielä lisäksi kaksi lausumaa, jotka tässä lyhyesti vielä luen. Ensimmäinen lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää ja selkeyttää kuluva vaalikauden aikana varhaiskasvatuslain 6 §:n 3 momentin tarkoittamien lasten, esimerkiksi turvapaikanhakijalasten, varhaiskasvatusoikeuden yhdenvertaisen turvaamisen sekä ryhtyy selvityksen perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin.” Toinen lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää kuluva vaalikauden aikana varhaiskasvatusikäisten ja pienten koululaisten vuorohoidon tarpeen ja toteutumisen sekä ryhtyy selvityksen tulosten perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi vuorohoidon palvelujen varmistamiseksi.” Lisäksi tähän meidän mietintöömme sisältyy yksi vastalause.

Meillä oli erinomaisen hyvä keskustelu, ja meillä oli erinomaisen hyvät kuultavat asiantuntijat, ja tästä on hyvä jatkaa varhaiskasvatuksen kehittämistä.

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

21.29 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Kun olin 5-vuotias, niin osallistuin päivähoitoliikkeen mielenilmaukseen tässä talossa äitini ja pikkusisareni kanssa. Tuo lähinnä pienten lasten äideistä koostunut ryhmittymä kamppaili tasa-arvotoimijoiden kanssa sen eteen, että jokaisen lapsen päivähoito turvattaisiin Suomessa. Minun kaulassani roikui lappu, jossa luki: ”Haluan turvallisen hoitopaikan.” 1980-luvulla päivähoitopaikan saaminen oli miltei mahdotonta, ja äitini on kertonut, kuinka hän muiden äitien kanssa liimaili lyhtytolppiin semmoisia ilmoituksia, että haetaan hoitajaa kotiin, jotta työnteko olisi mahdollista.

Sanon usein, että lasten subjektiivinen päivähoito-oikeus oli vuosikymmenten kamppailun tulos ja hienoimpia tasa-arvosaavutuksia Suomessa. Siksi se hetki, kun edellinen hallitus päätti kajota tuohon oikeuteen, oli monelle niin järkyttävä. Varhaiskasvatus on ennen kaikkea lapsen oikeus, joka ei voi muuttua sen mukaan, miten vanhempien työmarkkina-asema muuttuu. On hienoa, että osa kunnista ei lähtenyt rajaamisen tielle, mutta lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ei voi myöskään riippua kotikunnasta. Suomelle ominaista on, että kuntiin on syntynyt omia paikallisia tapoja tukea ja ohjata perheiden lastenhoitoon liittyviä valintoja. Tutkimustenkin mukaan kuntiin on syntynyt omia lastenhoito- ja varhaiskasvatuskulttuureja. Tämä on lasten yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallista. Monet kunnat esimerkiksi säästösyistä ohjaavat lapsia kotihoidon tuelle, vaikka usein juuri nämä lapset hyötyisivät varhaiskasvatuksesta.

Ensi elokuusta lähtien perheet saavat itse valita ja määritellä varhaiskasvatuksen tarpeensa koko maassa. Me hallitusohjelman kirjoittajat olemme sitä mieltä, että perheisiin pitää luottaa eikä pidä tulla ulkopuolelta määrittelemään, minkälainen oikeus lapsella on varhaiskasvatukseen. Tällä on valtava merkitys yhteiskunnan lapsimyönteisyydelle. Me näemme, että lapsen oikeuksista ei voi säästää.

Vasemmistoliiton tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta, ja myös tämän tavoitteen saavuttamisessa subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus on oleellisessa asemassa. Tutkimusten mukaan korkeatasoisesta pedagogisesta varhaiskasvatuksesta hyötyvät kaikki lapset. Erityisen suurta vaikuttavuus on lapsille, joiden kasvuympäristössä on heidän kehittymistään haittaavia tekijöitä, kuten vanhempien päihde- tai terveysongelmia tai puutteita sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Laadukkaan varhaiskasvatuksen on todettu olevan tärkeä, ellei jopa tärkein myöhempää syrjäytymistä ehkäisevä tekijä.

Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on tärkeää myös työllisyyden parantamisen näkökulmasta, sillä toimivat ja joustavat varhaiskasvatuspalvelut parantavat erityisesti naisten työllisyyttä. Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen ei kuitenkaan yksinään riitä, vaan meidän on mietittävä keinoja, kuinka erityisesti vuorotyötä tekevien pienten koululaisten vanhempien perheen ja työn yhteensovittamista helpotetaan. Erityisesti yksinhuoltajien on vaikea ottaa vuorotyötä vastaan, jos pieni koululainen on jätettävä yöksi yksin kotiin. Onkin hienoa, että sivistysvaliokunta teki tästä lausuman mietintöön.

Sivistysvaliokunnan mietinnössä nostetaan esiin, että varhaiskasvatusoikeuden rajoittaminen on varhaiskasvatuksen työntekijöiden antamien vastausten mukaan lisännyt muun muassa hallinnollisen työn määrää, työn kuormittavuutta ja lapsiryhmässä tehtävän työn haasteellisuutta. Vanhempien arviot oikeuden rajaamisesta ovat hyvin kriittisiä. Huolta ovat aiheuttaneet esimerkiksi lasten yhdenvertaisuus sekä lasten vertaissuhteiden pysyvyyden ja lasten ja aikuisten suhteiden väheneminen. Nämä ovat aivan oleellisia kysymyksiä, kun puhutaan varhaiskasvatuksen laadusta.

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

Lasten yhdenvertaisuuden takia oli myös hienoa, että sivistysvaliokunta teki mietintöönsä lausuman koskien haavoittuvassa asemassa olevien lasten varhaiskasvatuksen epäselvää tilannetta. Tämä oli huoli, joka nousi erityisesti esille asiantuntijakuulemisissa. Valiokunta lisäsi mietintöön myös tästä lausuman, missä edellytetään, että valtioneuvosto selvittää ja selkeyttää esimerkiksi turvapaikanhakijalasten varhaiskasvatusoikeuden turvaamista.

Arvoisa puhemies! Ensi elokuusta lähtien lasten yhdenvertainen oikeus varhaiskasvatukseen turvataan jälleen lailla eikä yhtäkään lasta erotella toiseen ryhmään tai varhaiskasvatuksesta ulos vanhempien taustaolosuhteiden vuoksi.

21.34 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä päivä on monella tapaa historiallinen, ja tämä päivä on historiallinen juuri siitä syystä, että eduskunta käsittelee tänään kansalaisten kannalta kahta erittäin epäoikeudenmukaista lainsäädäntöä ja samalla korjaa ne. Toinen on se, missä eduskunta hautaa aktiivilain, ja toinen tämä esillä oleva lakiesitys, joka palauttaa jokaisen lapsen subjektiivisen oikeuden varhaiskasvatukseen. Siinä mielessä voi sanoa, että tämä päivä on hyvä päivä. Olen valiokunnan puheenjohtajan kanssa samaa mieltä siitä, että sivistysvaliokunnan mietintö on hyvä, ja olen myös samalla lailla tyytyväinen niistä lausumista, jotka konkreettisesti tuovat esille muun muassa myös maahanmuuttajien, turvapaikanhakijoiden, lasten oikeudet saada varhaiskasvatusta. Sitä kautta vahvistamme myös lasten oikeuksia Suomessa.

Arvoisa puhemies! ”Ainoa konkreettinen side tulevaisuuteen ovat lapset. Ei niin, että hoitaisimme sinun lastesi ja minun lasteni asioita. Kyse on meidän yhteisistä lapsistamme, kaikista lapsista, jokaisesta nappulasta. Siksi lapset on laitettava etusijalle.” Näin totesi aikanaan Ruotsin entinen pääministeri Olof Palme. On hienoa nähdä, kuinka tämän vaatimuksen mukaisesti lapset ja lasten oikeudet laitetaan etusijalle käsittelyssä olevassa esityksessä varhaiskasvatustilain muuttamiseksi. Varhaiskasvatuksen merkitys lapsen tulevalle oppimiselle ja koulumenestykselle on todistettu laajasti kansainvälisissä ja myös kansallisissa tutkimuksissa. Varhaiset panostukset koulutukseen vaikuttavat merkittävästi myös myöhempään kouluttautumiseen. Suomen menestys on pitkälti riippuvaista siitä, millainen on kansakuntamme koulutus- ja osaamistaso. Tästä huolimatta Suomessa lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on eurooppalaisittain tarkasteltuna alhaisella tasolla.

Arvoisa puhemies! Lapsen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen ei saa riippua hänen vanhempiensa tai muiden huoltajien työtilanteesta, tuen tarpeesta tai lapsen asuinkunnasta. Lasten yhdenvertaisen kohtelun tulisi olla varhaiskasvatuksesta keskusteltaessa avainasemassa. Viime kaudella eduskunta kuitenkin rajoitti lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen. Päätöksen seurauksia tutkittaessa on selvinnyt, että lapsivaikutukset ovat olleet negatiivisia. Varhaiskasvatuksen työntekijät arvioivat mahdollisuuksiensa lasten yksilölliseen kohtaamiseen vähentyneen. Lasten vanhemmat taas arvioivat lasten tasa-arvoisuuden heikentyneen ja päätöksen vaikuttaneen negatiivisesti lasten kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Varhaiskasvatukseen tulee luoda lapselle turvallinen siirtymä kohti perusopetusta. Subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus mahdollistaa jokaiselle lapselle tasavertaiset mahdollisuudet ja edellytykset selviytyä perusopetuksesta. Vaikuttavuus on suurinta, kun mahdollisimman suuri osa lapsista on varhaiskasvatuksen piirissä. Erityisen tärkeää oikeus osallistua varhaiskasvatukseen on niille lapsille, joiden lähtökohdat ovat heikommat kuin muilla.

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

Arvoisa puhemies! Juuri julkaistun Pisa-tutkimuksen mukaan suomalaisten nuorten lukutaito on edelleen hyvä mutta heikkojen lukijoiden osuus on kasvanut huolestuttavasti. Tyttöjen ja poikien erot lukutaidossa ovat OECD-maiden suurimmat. Koulujen väliset oppimiserot ovat Suomessa pienet, mutta sosioekonomisen taustan vaikutus on kuitenkin tulosten mukaan lisääntynyt. Tällainen kehityssuunta on pysäytettävä, ja tämän pyrimme tekemään. Tähän liittyy oleellisesti varhaiskasvatus. Laadukkaan varhaiskasvatuksen tarjoaminen kaikille lapsille lapsen oikeuksista ja tasa-arvosta huolehtien on yksi askel suunnan muuttamiseksi. Suomalaisten koulutus- ja osaamistason parantamiseksi tarvitaan lisäksi muita panostuksia varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, toiselle asteelle sekä korkeakoulutukseen. Meidän on huolehdittava lasten ja nuorten koko kasvusta, kehityksestä ja oppimisen koulutuspolusta.

Arvoisa puhemies! Lapsen oikeuksien turvaamiseksi on tärkeää myös vahvistaa vanhempien tietoisuutta varhaiskasvatuksen merkityksestä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen kannalta. Kyseessä ei ole pelkkä sosiaalipalvelu tai tuki vanhemman työssäkäynnille, vaan varhaiskasvatuksen merkitys on kasvatuksellinen ja koulutuksellinen. Se on kiinteä osa meidän lapsiemme kasvua ja kehitystä, se on kiinteä osa meidän koulutusjärjestelmäämme. Lapset aloittavat koulunkäyntinsä yhä erilaisemmista taustoista. Varhaiskasvatus on osa sitä perustaa, jolle heidän hyvinvointinsa ja kehityksensä rakentuvat. Sen avulla tuemme koulutuksellista tasa-arvoa ja elinikäistä oppimista. Laadukkaalla varhaiskasvatuksella pystymme tehokkaasti parantamaan lapsen oppimismahdollisuuksia hänen koulu- ja elämänsä tiellä. Sen avulla ehkäisemme myös mahdollista syrjäytymistä.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien pitkän aikavälin tavoite on lapsen oikeudet huomioiden saada suomalaisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste eurooppalaiselle tasolle. Päätös palauttaa subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus on yksi askel kohti tätä tavoitetta. Se on investointi tulevaisuuteen.

21.41 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys on hyvä ja kannatettava. Olen ollut tyytyväinen siihen, ettei subjektiivista päivähoito-oikeutta alun perinkään rajattu omassa kotikaupungissani Helsingissä, mutta erityisen hienoa on se, että oikeus palautuu nyt kaikkialle Suomessa.

Ensimmäiset perheen ulkopuoliset ystävyys- ja ihmissuhteet solmitaan usein päiväkodissa ja hoitopaikassa. Jotta voisimme mahdollistaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään elämään ja taistella yhteistä suurta haastettamme eli syrjäytymistä vastaan, on oleellista sijoittaa nimenomaan alkulähteille eli varhaiskasvatukseen. Ja kuten sivistysvaliokunnan mietinnössä viisaasti muistutetaan, varhaiskasvatus ei tue pelkästään lapsia, vaan perheiden hyvinvointia. Jokaisen perheen tilannehan on luonnollisesti erilainen, ja jokainen lapsi on myös erilainen, ja on tärkeää mahdollistaa tasa-arvoinen valinnan mahdollisuus kaikille perheille. Perheiden kannaltahan oleellista on myös varhaiskasvatuksen saavutettavuus: se, että päiväkotipaikan saa läheltä kotia ja läheltä työpaikkaa. Tässä riittää monessa kaupungissa Suomessa vielä valtavasti haasteita. Ja jonain päivänä toivottavasti saamme myös toteutettua kaikille lapsille maksuttoman varhaiskasvatuksen, johon osallistuu koko ikäluokka.

21.42 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen on yksi käsittämättömmimmistä hankkeista viime vuosina. Sen ei alun perinkään odotettu tuovan merkittävää suoraa säästöä, mutta alusta asti oli selvää, että se vähäkin sulaa siihen,

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

että vanhemmat eivät voi ottaa sirpaletöitä vastaan hoitopaikan puutteessa. Ja kun me tiedämme, että sirpaletyöt on keskeinen väylä avoimille työmarkkinoille, niin sillä on merkittäviä kielteisiä työllisyysvaikutuksia.

Tämän lisäksi uudistus kohdistui täsmällisesti, harvinaisen täsmällisesti, väestön haavoittuvimpaan osaan: pienituloisiin ihmisiin ja ihmisistä vielä niihin pieniin pienituloisiin ihmisiin. Uudistus oli niin järjetön, että merkittävä osa kunnista ei ottanut sitä käyttöön, mikä onkin tässä katastrofissa ollut se positiivisin puoli. Siellä missä subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajausta toteutettiin, me olemme saaneet uudestaan ja uudestaan lukea käytännöistä, joissa päiväkotieihin syntyy erottelujärjestelmiä lasten sosioekonomisen taustan mukaan. Olen erittäin iloinen, että me olemme nyt tässä pisteessä, että tästä hullutuksesta päästään eroon.

21.44 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen varhaiskasvatukseen osallistuminen on lapsen oikeus. Olen saanut joskus viedä lastenlapsia varhaiskasvatukseen, ja he ovat menneet sinne erittäin mielellään. Laadukkaasti toteutettu varhaiskasvatus on hyvä alku jatkuvan oppimisen polulle ja yhteiskunnan jäsenyyteen kasvamiselle. Meidän tulee kehittää koko koulupolkua ja varhaiskasvatusta sen alkuna.

Tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädännön mukaan jokaisella lapsella on nytkin oikeus osallistua varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa. Omat lapsenlapseni ovat välillä osallistuneet juuri näin. Sitä laajempaan varhaiskasvatukseen lapsella on ollut oikeus hänen vanhempiensa työssäkäynnin, yrittäjyyden tai opiskelun vuoksi tai lapsen yksilöllisten tarpeiden tai hänen perheensä olosuhteiden takia.

Kuntien mahdollisuus rajata tätä varhaiskasvatusoikeutta tuli voimaan elokuussa 2016. Muutosta perusteltiin sillä, että se on lapselle ja perheelle riittävä ottaen huomioon talouden realiteetit. Osalle se on ollut riittävä, osalle se ei ole ollut riittävä. Varhaiskasvatusoikeuden rajoittamisella ei saavutettu ennakoon arvioituja vaikutuksia. Kaikki kunnat eivät rajanneet oikeutta. Rajauksen toteutti Manner-Suomen 250 kunnasta 135 kuntaa, ja tämä rajausta koski noin viittä- ja puoltatuhatta lasta.

Varhaiskasvatusoikeuden rajoittaminen on työntekijöiden mukaan lisännyt hallinnollista työtä, myös työn kuormittavuutta ja lasten kanssa tehtävän työn haasteellisuutta. Päiväkotiryhmien kokoonpanoihin on tullut moninaisuutta, kun osa-aikaisia ja osapäiväisiä lapsia on enemmän. Lasten määrä ryhmässä on kasvanut, ja lasten sosiaalisten suhteiden määrä on myöskin noussut joskus jopa kohtuuttomaksi. Työntekijät arvioivat, että heidän mahdollisuutensa lasten yksilölliseen kohtaamiseen kaventuivat. Huoli oli pienimmistä lapsista, erityistä tukea tarvitsevista lapsista ja suomen kielen oppimiseen tukea tarvitsevista lapsista. Lasten vanhemmat arvioivat, että tasavertaisuus heikkeni suhteessa muihin lapsiin, vertaissuhteet tai niiden pysyvyys väheni, ja sillä kaikella oli negatiivisia vaikutuksia lasten kasvuun, kehitykselle ja oppimiselle.

Tässä ehdotuksessa halutaan palauttaa subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus, mutta myös kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea muutetaan. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaa sääntelyä muutetaan vastaamaan tätä subjektiivista oikeutta. Yksityisen hoidon tukena maksettaisiin korkeampaa tukea, kun lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen kokoaikaisesti. On hyvä, että varhaiskasvatusta järjestetään edelleen myös osa-aikaisena tai alennettua yksityisen hoidon tukea maksettaisiin, kun lapsi osallistuu esiopetuksen tai perusopetuksen lisäksi järjestettävään var-

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

haiskasvatukseen. Täällä on puhuttu myös vuorohoidosta. Sivistysvaliokunta toivoo, että sen tarvetta ja toteutumista selvitetään.

Sivistysvaliokunta kannatti tätä esitystä, ja on hyvä, että lasten osallistumisoikeus tähän kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen ei jatkossa riipu lapsen vanhempien tai muiden huoltajien työ- tai elämäntilanteesta, lapsen tai hänen perheensä tuen tarpeesta tai lapsen asuinkunnasta. Näin uudistus parantaa alle kouluikäisten lasten yhdenvertaista kohtelua ja on sen vuoksi tarpeellinen.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa tuli esille, että on hyvä ottaa huomioon, että ehdotetun muutoksen vaikutukset eri kuntiin voivat olla erilaisia riippuen siitä, onko kunnassa tähän mennessä rajoitettu varhaiskasvatusoikeutta vai ei. Valiokunta korostikin, että muutoksesta ja sen aikataulusta aiheutuvien kustannusvaikutusten seuraamista tulee tehdä.

Tämä varhaiskasvatuksen toteutuminen on lapsen etu. Perheiden tulee toki edelleen saada itse päättää, miten ne hoitavat lapsensa. Jos vanhempi hoitaa lapsia kotona, osallistuminen osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen on hyvä asia, kuten tähänkin saakka. Tämä on kaikinensa lapsiystävällisen Suomen rakentamista. Kannatan tätä esitystä. Se on ennaltaehkäisevää työtä, ettei kukaan putoa. Se on investointi huomiseen. Lasten vuoksi kannattaa avata huomisen ovi. [Paula Risikko: Hyvä puheenvuoro!]

21.51 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Tällä varhaiskasvatustilain muutoksella lapselle palautetaan subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Se on ollut muutamana vuoden pois. Se on sosiaalidemokraateille erittäin tärkeä asia, ja siitä on puhuttu myöskin ennen vaaleja, ja nyt se toteutetaan: oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen palautetaan kaikille lapsille.

Muutosehdotuksen tarkoituksena on, että lapsen osallistumisoikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen ei riipu lapsen vanhempien tai muiden huoltajien työ- tai elämäntilanteesta, lapsen tai hänen perheensä tuen tarpeesta taikka lapsen asuinkunnasta. Uudistus parantaa alle kouluikäisten lasten yhdenvertaista kohtelua ja on siten erittäin kannatettava ja tarpeellinen.

Kunnille tulee kustannuksia tästä jonkun verran, mutta hallitusohjelmassa on kirjattu, että kun lakisääteisiä tehtäviä laajennetaan, ne myöskin sitten täysimääräisesti korvataan. Näin ollen valtionosuuksiin lisätään esimerkiksi ensi vuodelle 7,1 miljoonaa euroa tätä varten. Kuitenkin on hyvä ottaa huomioon, mitkä ovat vaikutukset eri kunnissa, koska osissa kuntia ei ole tätä varhaiskasvatusoikeutta rajattu, vaikka siihen olisi ollut mahdollisuus, vaan on nähty se niin, että oikeus varhaiskasvatukseen pitää olla kaikilla. Siitä on aiemmin arveltu tulevan — siis vuonna 2016, kun kunnilla on ollut mahdollisuus tätä rajata — yli 60 miljoonan euron säästöt. Tämä ei ole kuitenkaan toteutunut, ja syynä on tosiaan se, että monet kunnat ovat kuitenkin pitäneet sen palvelun, niin kuin ennen vuotta 2016 on ollut.

Tässä on myöskin vanhemmilta kyselytutkimuksesta tullut kriittistä näkemystä, kun sitä oikeutta on rajattu. Vaikutuksissa tuli esille lasten tasavertaisuuden heikkeneminen suhteessa muihin lapsiin, jos ei ole päässyt varhaiskasvatukseen esimerkiksi sen takia, että äiti tai isä on työttömänä, lasten vertaissuhteiden pysyvyyden vähentyminen, negatiiviset vaikutukset lasten kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle, aikuisten ja lasten välisten suhteiden pysyvyyden vähentyminen ja lasten hyvinvoinnin heikkeneminen.

Tämä on erittäin hyvä muutos. Itse kolmen lapsen isänä voin sanoa — ja kaikki ovat myöskin varhaiskasvatuksessa olleet päivähoitossa — että olen ollut tyytyväinen ja en ymmärrä sitä pelkoa, mikä joissain tietyissä tahoissa liittyy tähän varhaiskasvatukseen,

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

niin että ajatellaan, että ainoa oikea paikka olisi ainoastaan kotona. Kotona on varmasti hyvä olla perheen parissa, se on totta, mutta silloin kun on esimerkiksi äiti työttömänä tai isä työttömänä, niin se rajaa sen, että lapset eivät pääse vaikka tämmöiseen kehittäväan varhaiskasvatukseen, missä opetellaan erilaisia asioita, saadaan uusia kavereita ja voidaan myöskin oppia sosiaalisia suhteita. Se on ilman muuta tärkeätä. Siellä myöskin sitten pystytään tukemaan perhettä ja lasta, jos huomataan, että on ongelmia. Jos tulee erityistä tuen tarvetta tai muuta, niin on semmoinen matala kynnyksen sitten muihin palveluihin. — Kiitos.

21.55 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Varhaiskasvatuslaissa korostetaan lapsen edun ensisijaisuutta, ja tämä subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen ja yli 3-vuotiaiden ryhmäkokojen kasvattaminen Sipilän hallituksen toimesta sotii räikeästi tätä periaatetta vastaan. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen johti siihen, että lapset eivät enää olleet yhdenvertaisessa asemassa vaan kuntakohtaiset ratkaisut erosivat toisistaan. Kaikilla lapsilla ei enää ollut yhtäläistä oikeutta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen taustasta, vanhempien työmarkkina-asemasta ja asuinpaikasta riippumatta.

Onkin lapsiperheiden arkeen myönteisesti vaikuttava päätös, että subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajausta poistetaan ja varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja pienennetään, varhaiskasvatuksen hankkeen puitteissa kaksivuotisen esiopetuksen pilotointia jatketaan ja 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilua laajennetaan. Nämä ovat semmoisia hyviä askelia meidän pikkuisten kannalta.

21.57 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Edellisellä hallituskaudella subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden ja ryhmäkokojen heikentäminen kertoivat karua kieltä ehkä myös ymmärtämättömyydestä. Se kosketti sellaisia perheitä, jotka erityisesti tarvitsevat varhaiskasvatuksen tukea, sellaisia lapsia, jotka tarvitsevat tukea esimerkiksi kielten oppimisessa. On hienoa, että tästä keskustelusta on päästy eteenpäin ja varhaiskasvatus tunnustetaan niin valtuustosalissa kuin täällä eduskunnassakin lasten oikeudeksi yhä paremmin sekä todella keskeiseksi osaksi oppimista.

Helsingissä tyrmistyi tästä esityksestä kaupunginvaltuustossa ja ryhdyimme niin sanotusti kapinaan. Emme hyväksyneet sitä, että subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta heikennettäisiin tai että ryhmäkokoja kasvatettaisiin. Ja näin toimi, ehkä tämän ja muidenkin kaupunkien esimerkin jälkeen, moni muukin kaupunki ja kunta.

On hienoa myös, että tällä hallituskaudella perhevapaa-uudistus tullaan vihdoin uudistamaan. Vanhemmat voivat valita sekä uran että lapset, ja siihen tulee kannustaa.

Viime viikonloppuna leikkipuistossa keskustelin erään minulle tuntemattoman perheen kanssa, joka oli muuttanut Helsinkiin kuukausi sitten. Toinen vanhemmista oli tullut tänne töihin. Toinen vanhemmista pohti, saako hän päiväkotipaikan lapselleen ja löytääkö hän töitä, kun ei puhu Suomea. On todella tärkeää työllistymisen kannalta, että on helppoa ja nopeaa saada läheltä kotia varhaiskasvatuspaikka. Tämä on myös yksi tärkeä näkökulma. Jos perheitä kohtaa epävarmuus siitä, saako sen varhaiskasvatusoikeuden kohtuullisen välimatkan päästä, niin työllistyminen ei ainakaan sitä kautta helpotu. Ja jos me puhumme siitä, että haluaisimme vahvistaa myös tänne muuttavien mahdollisuuksia työllistyä, niin emme voi välttää keskustelua varhaiskasvatusoikeudesta.

Helsingissä olemme keskustelleet myös siitä, että tarvitsisimme tällaisia lähipäiväkotialueita, ja tehneetkin siitä linjauksen. Ihan samalla tavalla kuin kaikilla lapsilla on oikeus lähikouluun, tulisi oikeus olla myös lähipäiväkotipaikkaan.

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

Monessa kaupungissa on menty palvelusetelimalliin, mikä ei ole tuonut pelkästään hyviä lopputuloksia ja hyviä kokemuksia. Tiedämme, että yksityisissä päiväkodeissa keskimäärin maksetaan aika merkittävästikin pienempiä palkkoja varhaiskasvatuksen ammattilaisille, joilla on jo tätä nykyä koulutukseen ja työn vaativuuteen nähden aivan liian pieni palkka. Markkinallistuminen on niin sanotuissa peruspalveluissa, vai voisiko sanoa koulutuksessa, varsin haasteellista. Mielestäni tulisi pohtia malleja, joissa menemme kohti säätiömallia esimerkiksi kaupungin omien päiväkotipaikkojen ohella.

Sen lisäksi tarvitsemme huomattavasti enemmän aloituspaikkoja varhaiskasvatuksen työntekijäpulan täyttämiseksi. Toki tämäkään ei riitä, vaan tarvitsemme myös työn arvostuksen lisäämistä ja sen rinnastamista yhä enemmän koulutukseen ja opetukseen eikä missään nimessä sellaiseen säilytyspaikkaan, josta vielä puhutaan ja jonka kaltaista puhetta ehkä vielä joskus tässäkin salissa kuulee, ainakin pohdintaa siitä, olisiko koti kuitenkin se paikka, jossa lasten ainoastaan olisi hyvä olla.

On tärkeää saada valmiuksia koulupolulle, ja tässä meillä on vielä Suomessa tekemistä. Mutta toki tämä tavoite ei vaadi pelkästään sitä, että varhaiskasvatukseen on oikeus, vaan se vaatii myös riittävän pieniä ryhmäkokoja ja se vaatii resursseja ja se vaatii sitä, että tämä aika hälyttäväkin tilanne varhaiskasvatuksen ammattilaisten, varhaiskasvatuksen opettajien pulasta saadaan ratkaistua. Tässä mielestäni emme voi sivuuttaa sitä, että työstä on saatava myöskin kunnon palkka kaikkien näiden muiden keinojen lisäksi, joita tässä jo luettelin.

22.02 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä kiinnittää huomiota näihin erinomaisiin lausumiin, jotka valiokunta teki, ja sitten siihen vastalauseeseen, jonka perussuomalaisten ryhmä teki. Harmi vain, että täällä ei nyt ole yhtään perussuomalaisten edustajaa paikalla.

Mutta me tosiaan lisäsimme sinne lausuman koskien sitä, että varhaiskasvatusoikeuden on toteuduttava yhdenvertaisesti ja että myös edellytetään, että tätä selvitetään ja tehdään ne toimenpiteet, jotta tämä oikeus toteutuu erityisesti esimerkiksi turvapaikanhakijalasten kohdalla. Me tiedämme, että tässä on kunnissa hyvin erilaisia käytäntöjä.

Perussuomalaisten vastalauseessa sanotaan, että suomalaisen yhteiskunnan palvelut kuuluvat suomalaisille sekä Suomessa laillisesti oleskeleville ulkomaalaisille, jotka osallistuvat palveluiden rahoitukseen maksamalla veroja. Tässä kohtaa haluaisin muistuttaa, että perustuslaissa turvatut perusoikeudet koskevat lähtökohtaisesti jokaista ihmistä, eivät jokaista suomalaista, eivät jokaista oleskeluluvan haltijaa vaan ihan jokaista ihmistä, ja samoin on kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa turvattujen ihmisoikeuksien osalta. Lisäksi varhaiskasvatusoikeus on nimenomaan lapsen oikeus, ja lapsen oikeuksien sopimuksen edellyttämä lapsen edun etusija tarkoittaa, että lasta koskevissa päätöksissä lapsen etu on laitettava keskiöön ja muiden intressien edelle.

Sitten tähän toiseen lausumaan koskien vuorohoidon järjestämistä. Tässähän me tiedämme, että myös päiväkotikäisten vuorohoidon järjestäminen on monissa kunnissa hankalaa, se ei toteudu niin kuin sen pitäisi, mutta valiokunnassa erityisesti keskusteltiin siitä, mikä on tilanne näillä pienillä alakoululaisilla, joiden vanhemmat käyvät vuorotyössä tai jotka elävät yhden vanhemman perheessä, jossa useimmiten äiti käy vuorotyössä. Meillä tosiaan on tilanne se, että vanhemmat voivat joutua tilanteeseen, jossa ei pysty ottamaan työtä vastaan sen takia, että ei halua jättää sitä lasta yksin illaksi kotiin tai yöksi kotiin. Tämä on iso yhteiskuntapoliittinen kysymys myös silloin, kun me mietimme näitä työllis-

Punkt i protokollet PR 75/2019 rd

tymistoimenpiteitä. Ja tosiaan on myös niin kuin valiokunnassa kuultiin, että tällä hetkellä myöskään lastensuojelulaissa ei määritellä sitä, minkä ikäisen lapsen voi jättää yksin kotiin, ja jokainen meistä voi kuvitella, että semmoisen eka—tokaluokkalaisten ei kuulu viettää pitkiä aikoja yksin illalla saatikka sitten yötä kotona, [Puhemies koputtaa] eli tämä oli erittäin hyvä, että saatiin tätä asiaa edistettyä. — Kiitos.

22.05 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Kun tässä aika nopsasti esittelin tätä meidän mietintöä, niin kun siellä puhutaan tästä työrauhasta varhaiskasvatukselle ja sen kehittämiselle, niin haluan myöskin sitä tuoda tässä esille, että täällä todetaan, että nyt kun meillä on maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu ja kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu suunnitelmassa, niin todella olisi tärkeää, että me saisimme keskittyä niihin ja että niihin tulisi riittävästi rahoitusta. Ja kyllä minä itse näen, että aika tärkeää olisi, että maksuton varhaiskasvatus sitten jossain vaiheessa meillä olisi mahdollista. Se olisi tulevaisuusteko — se olisi oikea tulevaisuusteko. Kun esimerkiksi amerikkalaisilta taloustutkijoilta kysytään, mihin he laittaisivat rahaa, jos heillä rahapotti olisi, niin he sanovat, että varhaiskasvatukseen ja varhaisiin vuosiin. Siitä syystä minä kyllä niin lämpimästi kannatan, että me pohdimme, miten me voisimme vielä edistää tätä varhaiskasvatusta. Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja.

No, tässä oli tosiaan meillä myöskin näitä lausumia, ja tässä oli tämän yhdenvertaisen kohtelun selvittäminen, ja täällä käytettiin esimerkkinä näitä turvapaikanhakijoiden lapsia, ja otan nyt vain esimerkin siitä, miksi minä kannatan sitä, että selvitetään sitä, koska on hyvin erilaisia käytäntöjä. Meidän perustuslakihan sanoo, että välttämätön hoito ja huolenpito pitää varmistaa kaikille, ja lapset ovat tietysti hyvin haavoittuvassa asemassa. Otetaan esimerkiksi turvapaikanhakijoiden tilanteesta se, että siellä saatetaan olla vastaanottokeskuksessa. On aivan eri asia olla jossain isossa vastaanottokeskuksessa, jossa on satoja ihmisiä, kuin Helsingissä kaksiossa, joka voi olla myöskin vastaanottokeskuksen tila. Se prosessi saattaa kestää vuosia, kun eri oikeusasteet käydään. Siitä syystä minä sanon, että tämä on sellainen asia, että jos ajatellaan, että me integroimme sitten heidät, ja lapset erityisesti, ja aikuiset, niin kyllä se tarkoittaa sitä, että saa kieliopetusta ja saa sitten mahdollisuuksia myöskin tähän varhaiskasvatukseen, mutta sitä tarvetta pitää tietysti aina yksilöllisesti katsoa. Nyt on hyvin erilaisia käytäntöjä.

Erilaisia käytäntöjä on myös siihen, miten suhtaudutaan paperittomien auttamiseen. Siinä minä olen aika lailla eri mieltä siitä, mitä jotkut ovat — siitä, mitä pitäisi silloin tarjota — mutta onneksi me emme nyt tässä keskustelleet niistä, vaan nyt me puhumme esimerkiksi turvapaikanhakijoista. Mutta tämä on hyvä selvittää, ja tämä ei koske vain turvapaikanhakijoita vaan kaikkia muitakin lapsia, jotka liikkuvat kaupungista ja kunnasta toiseen.

Kaiken kaikkiaan muuten silloin aikoinaan, kun olin peruspalveluministeri ja varhaiskasvatus oli itselläni vastuulla, laajennettiin sitä, että voi mennä toiseen kuntaan, hakea varhaiskasvatusta ja päivähoitopaikkaa, koska se oli järkevää, että jos äiti lähti sinne toiseen suuntaan, niin isä jätti sen lapsen sinne sitten eikä lähdetty taaksepäin.

Mutta näillä. — Kiitos.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslagen 1.-2. i proposition RP 34/2019 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslagen avslutades.